

KLIIMATEADLANE AIN KALLIS: Kliimasoojenemist peatada ei saa, temperatuur tõuseb vähemalt 3 kraadi ja vihmajärgid saavad

URMAS KALDMAA

22. detsember 2016

"Maailma riigid ja nende valitsused loodavad, et asju saab veel paremuse poole pöörata ja kliima soojenemise peatada. Mina isiklikult arvan, et maakera soojeneb veel edaspidigi, sest seda protsessi on väga raske pidurdada," nentis klimatoloog Ain Kallis, kelle sõnul hakkab tulevikus Eesti kliima meenutama praegust Valgevene ja Põhja-Saksamaad ja muutub oluliselt vihmajärgsemaks.

Valitsus asus täna kabinetinõupidamisel arutama kliimamuutustega kohanemise arengukava eelnõud, millega pannakse paika tegevused Eesti riigi valmisolek ja võimekus parandamiseks kliimamuutustega toimetulekuks.

Klimatoloog Ain Kallis nentis, et kliimasoojenemise peatamine ja maailma keskkonna olukorra paremuse poole pööramine ei pruugi kõigi meetmete rakendamise kiuste olla võimalik. "Maailma riigid ja nende valitsused loodavad, et asju saab veel paremuse poole pöörata ja kliima soojenemise peatada. Mina isiklikult arvan, et maakera soojeneb veel edaspidigi, sest seda protsessi on väga raske pidurdada. Arengumaades käib õhu saastamine endisel viisil ju edasi," sõnas Kallis.

Kliimastenaariumite kohaselt saavad aastaks 2100 Eestis üleujutused ja põuaperioodid, suureneb kaldaerosioon ja kaldaerajatised satuvad ohtu ning suurenevad tormikahjustused. Samuti on mõjutatud jää- ja lumikatte kestuse perioodid ning merevee ja siseveekogude tase.

Eesti kliima tuleviku kohta on Kallise sõnul kaks stsenaariumit. "Üks on sellise juhu kohta, kus meie valitsused püüavad midagi paremuse poole pöörata ja saastumine eriti ei jätku. Sel juhul temperatuurid tõusevad ligikaudu kolme kraadi võrra," rääkis Kallis. "Teine on väga hull stsenaarium sellise juhu kohta, kui kliima soojenemise vastu mitte midagi ette ei võeta. Siis tõusevad temperatuurid nelja kraadi võrra ja meil hakkab tunduvalt rohkem sadama. Ma usun, et nii kaugele asi siiski ei lähe."

Kliima poolest satume me Kallise hinnangul tulevikus umbes sellisesse võõrmaailma, kus praegu on Valgevene ja Põhja-Saksamaa. "Saame hakata kasvatama lõunapoolsemaid põllukultuure, aga ohtlik on see näiteks metsandusele, sest meile tuleb juurde igasuguseid kahjureid ja haigusi. Üks võimalus on veel see, et merevee tase hakkab tõusma," ütles Kallis. "Eestis õnneks ei ole asi nii hull kui mõnes muus piirkonnas, sest suures osas meie rannik kerkib."

Kliimateadlase sõnul ei tohiks aga lootust kaotada ja asjale käega lüüa. "Lootust peab olema ja meie peame tegema kõik, mis meie võimuses. Näiteks rakendada rohkem rohelist tootmisviisi," ütles Kallis. "Olgu lisatud, et Eesti atmosfäär on läinud pärast 1990. aastaid puhtamaks ja praegu on meie

atmosfäär sama puhas kui 1930ndatel aastatel.”

Eesti on võtnud sihiks vähendada 2050. aastaks kasvuhoonegaaside õhkupaiskamist ligi 80 protsenti võrreldes 1990. aastaga. “Seda küsimust on pikalt arutatud ja läbi kaalutud ning ma usun, et see on võimalik. Eelkõige peame panustama siin säästlikuma ja ökoloogiliselt puhtama tööstuse arendamisele,” nentis Kallis.

Kliimauuringud, mis on saanud aluseks praegu valitsuses arutlusel olevale kliimastrateegiale algasid Kallise sõnul juba eelmise valitsuse ajal 1996. aastal. “Eesti klimatoloogid, meteoroloogid ja geofüüsikud on teinud 1990ndatest aastatest alates pidevat tööd,” märkis Kallis.

Kui seni on Eestis peamiselt tegeletud ekstreemsete ilmastikuolude tagajärgede likvideerimisega, siis tulevikus saab tänu arengukavale kliimamuutustest tingitud ohte paremini ette näha ja nendega arvestada. Õigeaegne kliimamuutusega kohanemine vähendab oluliselt rahalisi ja ühiskondlikke riske ning aitab teadmatusest tehtavate lühiajaliste otsuste asemel teha pikaajalisi teaduslikult põhjendatud kliimariske arvestavaid otsuseid, selgub keskkonnaminister Marko Pomerantsi poolt esitatud eelnõust.